

želno predsedstvo privolilo razsvitljava? List „z obrito svinjsko glavo“! kaj misliš tedaj?

— Po deželi naši mnogo znani posestnik gospod dr. Janez Ahačič, odbornik družbe kmetijske in ud mnogih narodnih društev, je po dolgi bolezni v 70. letu svoje starosti 19. dne t. m. umrl. Naj v miru počiva!

— (O ruskih štipendijah, namenjenih slavjanskim jezikoslovcem) nam je od čestitega gosp. dr. Fr. Celestina došlo sledeče razjasnilo z željo, naj ga razglasimo po „Novicah“:

1. Prijemljó se le taki slavjanski jezikoslovci, ki so dovršili šest semestrov na kakem avstrijskem vseučilišči.

2. Opolnomočen sem po vredništvu „Žurnala ministerstva narodnago prosvetnega“ s pismom od 18. februarja t. l. naznaniti, „da je sklenjena med Rusijo in Avstrijo konvencija, vsled ktere vojaška dolžnost (voinska povinnost) ne ovira, kakor prej, prehoda mladih Slavjanov, avstrijskih podložnih, v Rusijo“.

— (Dr. Valenta, profesor porodostvja), ki je že nekatere hvaljene zdravniške knjige spisal, je ravnokar na svetlo dal novo knjižico, za porodostvje važno, pod naslovom „Catheterisatio uteri“ (to je, raba katetra pri maternici), kateri je on prvi za dobro potrdil.

— (Učenci prve mestne čveterorazredne ljudske šole pri sv. Jakobu) bodo jutri 22. dne t. m. obhajali šolski praznik. Odhod bode ob 7. uri zjutraj; ob 8. bode sv. maša na Rožniku, o poldne kosilo pri Žibertu v zgornji Šiški, odhod od tod pa ob 7. uri zvečer. Starše učenčkov in šolske prijatelje sploh vljudno vabi k tej mladinski veselici

šolsko ravnateljstvo.

— (Podučevanje ljudskih učiteljev v kmetijskih vednostih) se ne bo v velikih šolskih počitnicah, kakor dozdaj, vršilo več na Dunaji, ampak po različnih družih mestih. Bravši „Mittheilungen des k. k. Ackerbauministeriums“ nas je osupnilo zvedeti, da kranjski učitelji bodo s koroškimi in štajarskimi poklicani v Gradec, ne pa v Gorico, kjer se bode v več predmetih podučevalo v slovenskem jeziku in kjer je za popolno in praktično vajo v sviloreji slavna c. k. poskušalnica prof. Haberlandta. Želeti je, da c. kr. ministerstvo naše učitelje pošlje v Gorico, kjer se bodo večidel učili v tistem jeziku, v katerem bodo potem doma učili šolsko mladino.

— (Tudi vojaščina naša) bode napredovala le tedaj, kedar se bodo vojaki v sebi potrebnih znanostih podučevali v maternem jeziku. „Novice“ so že večkrat povdarjale živo potrebo tacega nauka in ob enem potrebo, da tudi slovenski vojaki dobijo bukve v slovenskem jeziku o dotičnih vajah v roke, kakor jih vojaki družih narodov že imajo. Čudno je to, da onim višim gospodom, ki bi imeli skrbeti za vse to, naš narod slovenski dozda še zanemarjajo! Ali morebiti res mislijo, da edino nam Slovencem je ostal Božji dar razumeti vse jezike, tedaj tudi nemškega, in pa govoriti v vseh jezicah, tedaj tudi v nemškem? Mi pa, ker vemo, da tega darú vseh jezikov nimamo Slovenci, kakor ga nima noben narod, ne bomo nehali opominjati merodajne kroge, naj odpravijo krivico in napako tudi pri slovenskih polkih, in to tem več, ker tudi časnik „Oest. ung. Wehrzeitung“ v 69. listu pod naslovom: „Eine Stimme aus der Armee“ z nami vred graja „zanemarjanje omike vojakov (konjikov) v tem, da se jim dajejo oficirji, ki ne znajo narodnega jezika vojakov ali ga tako strašansko lomijo, da je groza; potem pa se podučevanje mora pripuščati feldvebljem in korporalom, ki pa večkrat sami tega ne razumejo,

ker bi imeli učiti druge!“ Kaj pa gospod minister vojaštva? Ali ne bere nič? ali ne vidi in ne sliši nič?

— (Od čestite banke „Slavije“) smo prejeli sledeči dopis: „Ker poštni uradi vsled izdanega ukaza še do slej niso izdali dotičnih slovenskih tiskopisov, obrnili smo se do c. kr. poštnega voditeljstva v Trstu pritoživši se zoper takovo nemarnost“. Včeraj smo dobili naslednji slovenski odgovor: „Slavna Banka Slavija v Ljubljani! Vsled cenjenega dopisa od 10. junija t. l. podpisano vodstvo počestuje se slavnej Banki naznaniti, da se je od visokega c. k. ministerstva za trgovino ukazana slovenska prestava nemških poštних tiskopisov vže zgorej imenovanemu visokemu ministerstvu za daljno porabo in odločbo predložila.

C. k. poštno vodstvo v Trstu 13. julija 1871“.

— (Poslano.) Od mnogih strani se je popraševalo, kje bi se mogli v Ljubljani oddati darovi za „Tomšičev spominek“. Tem vprašanjem utegne vstrezati naznanilo, da take darove v Ljubljani nabira in vredništvu „Slov. Nar.“ pošilja glavni zastopnik banke „Slavije“ gosp. J. L. Černý (špitalska ulica, Šrajarjeva hiša, 2. nadstropje. Peter Grasselli.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Zbornica poslancev je končala pretekli teden obravnavo o državnem proračunu za leto 1871. in o finančni postavi. Sprejela je večina zbornična vse, kar je njen finančni odbor sklenil; poleg tega se je pa tudi dovolilo ministerstvu 120.000 gld. pod rubriko „dispositionsfonda“. Danes (v torek) pride na vrsto tretje branje državnega proračuna in finančne postave. Sliši se, da bodo sovražniki ministerstva ali prav za prav po gospodstvu hrepeneča ustavoverska stranka nemška — med katero se v prvi vrsti štejeta tudi poslanca slovenskega Štajarskega (?) Seidl in Brandstetter, ki Slovence „z nogami zastopata“, kakor mi je nekdo prestavil nemške besede: „Seidl und Brandstetter vertreten die Slovenen“ — zopet poskusila unidanjo komedijo na oder spraviti s tem, da bosta predlagala, naj se za zdaj odloži tretje branje drž. proračuna in finančne postave. Upati je, da pade ta predlog in da se finančna postava potrdi. Ker bo gospôska zbornica, kakor se sliši, v enem tednu budget in finančno postavo končala, ne bo treba za julij mesec zopet pobire davkov dovoliti. Ustavoverci so večkrat rekli, da pri obravnavi državnega proračuna ne bodo govorili, al govorili so jako veliko, se vé, da se je največ prazne slame mlatilo. V 51. seji, v kateri je dr. Costa v „Novicah“ že naznanjeni predlog o napravi vseučilišča v Ljubljani stavil in ga tudi izvrstno utemeljil,*) se je vnovič pokazalo, da ta državni zbor ne bo nikoli zadostil pravičnim tirjavam Slovencev. Zopet smo slišali štajarskega Rechbauerja govoriti o slovenskih zadevah, o slovenskem jeziku, kterege on o nobenem obziru ne pozná. Smešno je bilo slišati, kako so ravno tako nevedni ustavoverci pritrjevali njegovim besedam, kakor bi bil mož „infallibel“. Dobro mu je, kakor tudi Glaserju na njegove čenče, odgovoril dr. Costa; al vse je bilo zastonj. Padel je pravični predlog, akoravno imamo glasoviti člen 19; padel je sicer le z malo večino, al padel je, ker so zoper njega le ustavoverci glasovali. Vedeti pa je treba, da med temi je tudi bil grof Margheri, čemur se ne čudimo, ker Margheri je „meso iz Tagblattovega mesa“. — V 53. seji je stavil dr. Costa predlog, naj bi zapuščine takih, ki nimajo ne testamen-

*) Drugi pot prinesemo ves govor dr. Coste, ki je vreden, da Slovenci vsega beró. Vred.

tarnega ne postavnega deda, ne podedovala državna blagajnica, ampak deželna, ali prav za prav, naj se ta točka izpusti iz državnega budgeta, dokler te zadeve posebna postava vredi. Al tudi ta predlog je padel, akoravno je več deželnih odborov enake misli razodelo!

— Mnogo se je čulo o tem, da deželni zbor se ne prične 3. dne julija, ampak da se preloži na september mesec; a dozdej ni se potrdila ta govornica. — 1. julija se „Zatočnik“ in „Südslav. Zeitg.“ iz vojnega Siska preselita v Zagreb; vsaj za toliko je Bedekovičevi novi tiskovni zakon bolji, da narodni časniki so rešeni prognanstva.

— Gosp. Vidulić, podpredsednik dunajskega državnega zbora, je na svitlo dal program, kako naj bi Cislajtanija (naša amputirana Avstrija) na novo osnovala, da pridemo do miru. Ljudje pravijo, da grof Hohenwart govori skoz ta program. Mi pa pravimo: hvala lepa za te dobrote. To in pa nič!

— Cesar Franc Jožef je kneza Hohenlohe nalašč poslal v Rim, da sv. očetu v cesarjevem imenu čestita k petindvajsetletnici. Čuda, da ljubljanski „Tagblattovci“ niso sklicali v svoj „glassalon“ skupščine, da bi bili protestirali zoper to!

— Ogerski kolki (štemplji) ne veljajo pri nas.

Hrvaško. — Cesarski razglas od 8. dne t. m. Graničare obéh varaždinskih polkovnij (gjurjevačke in križevačke), mest Senja, Belovara in trdnjave Ivanića, potem občine Siska, naznanja Hrvatom, da je začela prestajati 300 let stara vojaška Granica in postajati civilna zemlja z gradjansko upravo. Da vojaška Granica, pred 300 leti osnovana, se ne vjema več s svobodo in ravnopravnostjo narodno, to je gotovo; al ko je Andrassy začel rušiti starodavno, za Avstrijo toliko zaslužen napravo, morali bi se vendar bili tudi vprašati Graničari sami, kaj in kako oni mislijo o odpravi granice; al to se vkljub vseh peticij in zahtev ni zgodilo. To pa zdaj vemo, da le polovica prelepih gozdov v granici ostane granici, polovica teh gozdov pa bode lastnina ogerska. Kako vendar Magjari povsod skrbijo za-se!

— „Südsl. Zeitung“ je naznanila imenik v deželni zbor voljenih poslancev. Med 51 poslanci narodne stranke nahajamo 12 duhovnikov, in med temi 10 župnikov (fajmoštrov). To je živ dokaz, da tudi na Hrvaškem, kakor na Slovenskem, živijo duhovniki zaupanje naroda. Naj bi si „Tagblatt“ to za ušesa zapisal, ki v eno mer blodi, da duhovnik ne bi smel besede imeti v deželnih zborih! — Na pol vladni časnik „Agram. Lloyd“ graja nadškofa zagrebskega Mihalovića, da ni bolje vzdržal discipline o tem, da duhovstvo ne bi bilo premagalo narodni stranki pri volitvah; mislil si je „Agram. Ll.“: „čemu nek je tebe „tujca“ ogerska vlada postavila za škofa hrvaškega, če ne pomagaš magjaronstvu na noge“. Ta „Nathan der Weise“ pač ne vé, da duhovščina v političnih zadevah nikjer ni sužnja škofom, ampak da živa državne pravice, kakor vsak drug stan. Odkar sega svetna vlada in državni parlament v cerkvene zadeve, veže duhovna celó dolžnost, segati tudi v politične zadeve.

— V Oseku v Slavoniji se je pod krilom nekterih slovanskih plemenitavev osnovala stranka, ki dela na to, da bi se Slavonija ločila od Hrvaškega in kar naravnost pritisnila na magjarsko srce. — Ali je res čedalje več norcev na svetu?!

Nemčija. Iz Berolina 16. junija. — Danes se obhaja nemška zmaga nad Francozi s toliko svečanostjo, kakoršne svet tukaj ne pomni. Vse je v tretjih nebesih.

Francosko. Iz Pariza. — Le počasi se pomiruje Pariz, kajti duh „komúna“ še hudo tli pod žerjavico. Poglejmo zdaj enmalo strašansko škodo poslednjih prekucij. Število hiš, ki so pogorele v Parizu ali sicer razrušene bile, znaša okoli 2000. Škoda brez tistih, ki so javna poslopja, se ceni na 500 milijonov; temu pa se mora še prišteti škoda hišne oprave in umetnih reči, in po takem se škoda lahko ceni na 700 do 800 milijonov. V to pa niso šteta posestva zunaj mesta poškodovana. Po postavi je mesto zavezano to škodo hišnim gospodarjem odškodovati, al teško, da se to zdaj zgodi. Vrh vsega tega je poškodovanega tudi sila veliko blaga; samo v velikih magazinih de Vilete je za 60 milijonov škode. Škoda pa pogorelih javnih poslopij: Tuilerij in družih pa se zdaj še ceniti ne dá. Kamor stopiš, je podrtij še toliko, da komaj moreš naprej; delajo sicer zelo pridno, al še ni mogoče po vseh ulicah se peljati. Med drugimi dragoce-nimi spominki podrli so puntarji v Parizu tudi vendomski steber, znamenit spominek vojaške slave Napoleona I. Nanosili so prej nad 30 čevljev gnoja, na kterege je res steber padel; zlomil se je vendar na tri kose. Ta steber je bil napravljen po vzgledu Trajanskega stebra v Rimu, po katerem sta tudi napravljena dva stebra, ki stojita pred cerkvijo sv. Karola na Dunaji. Vendomski steber je dal napraviti pariški senat na svečanost Napoleonovih zmag l. 1805. in 1806. iz 1200 dobljenih kanonov. Bil je visok 170 čevljev in je vagal 50.000 centov. Znotraj se je po stopnicah lahko prišlo do vrha, kjer je stala podoba Napoleona I. Nevarno pa je še ponoči, ko je ura devet odbila, po bolj oddaljenih ulicah mesta hoditi; človek ni še varen ropa ali umora. Sredi mesta je varnejše, kajti vojaki še pod milim nebom po ulicah bivajo, kuhajo, jedó in spijó. Gostilnice, kavarne itd. morajo ob 11. uri zvečer zaprte biti.

Listnica vredništva. Gosp. dr. Z. v M.: Prejeli še le v pondeljek popoldne; po takem ni bilo mogoče danes; prihodnjič gotovo; hvala!

Telegram „Novicam“ iz Dunaja 20. junija.

Državni proračun in finančno postavo za letošnje leto je v 3. branji zbornica poslancev sprejela z veliko večino; ovrгла pa je postavo od zbornice gospodske prejete o prisiljenem povérilu notarskih pisem. Zbornica gospodska neki v najkrajšem času dodela državni proračun in finančno postavo, in konec tega državnega zbora bo neki, hvala Bogú! prve dni julija.

Žitna cena

v Ljubljani 17. junija 1871.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 5 fl. 80. — banaške 6 fl. 34. — turšice 3 fl. 70. — soršice 4 fl. 60. — rži 4 fl. —. — ječmena 3 fl. 10. — prosa 3 fl. 40. — ajde 3 fl. —. — ovsa 2 fl. 20. — Krompir 2 fl. 20.

Kursi na Dunaji 20. junija.

5% metaliki 59 fl. 45 kr. Ažijo srebra 121 fl. 85 kr.
Narodno posojilo 69 fl. 5 kr. Napoleondori 9 fl. 86 kr.

Loterijne srečke:

v Gradcu } 17. junija 1871: 5. 81. 76. 31. 74.
na Dunaji } 70. 63. 81. 61. 10.
Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 1. julija.